

Norma par zāļu iegādes kompensācijas noteikumiem atbilst Satversmei

2013. gada 28. jūnijā Satversmes tiesa ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2012-26-03 „Par Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumu Nr. 899 „Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība” 67.¹ 3. apakšpunkta (2010. gada 28. decembra redakcijā) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam”.

Visi pacienti, kas atbilst tiesību aktos noteiktajiem kritērijiem, ir tiesīgi saņemt zāļu iegādes izdevumu kompensāciju.

Apstrīdētā norma

Apstrīdētā norma noteica, ka Veselības norēķinu centrs (šobrīd – Nacionālais veselības dienests) atsaka C sarakstā iekļauto zāļu un medicīnisko ierīču kompensāciju, ja sasniegts lēmumā par zāļu vai medicīnisko ierīču iekļaušanu C sarakstā noteiktais pacientu skaits.”

Augstākā juridiska spēka norma

Satversmes 91. panta pirmais teikums: „Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”

Lietas fakti

Pieteikuma iesniedzējas – Administratīvās rajona tiesas – tiesvedībā ir lietā, kurā persona ir pārsūdzējusi Veselības norēķinu centra (VNC) lēmumu par atteikšanos kompensēt zāļu *Mabthera* iegādes izdevumus. Šis lēmums pamatots ar apstrīdēto normu, kura, savukārt, neatbilstot vienlīdzības principam. VNC sākotnēji esot noteicis, ka 2011. gadā tikai pirmajiem 54 pacientiem, kuriem konstatēta konkrētā diagnoze, tiks kompensēti zāļu iegādes izdevumi. Savukārt pēc tam, kad minētie 54 pacienti jau bija saņēmuši zāļu iegādes izdevumu kompensāciju, pārējie pacienti minēto kompensāciju vairs neesot saņēmuši. Tiesības uz kompensējamo zāļu saņemšanu esot atkarīgas no brīža, kad personai noteikta konkrētā diagnoze.

Tiesas secinājumi un lēmums

Satversmes tiesa konstatēja, ka pieņēmums par to, ka apstrīdētā norma liedz personām saņemt zāļu iegādes izdevumu kompensāciju, ir kļūdainis. [13] Lietas dalībnieki pauduši uzskatu, ka

apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā tiek pieņemts negrozāms, galīgs un beznosacījumu atteikums noteiktai pacientu grupai kompensēt C sarakstā iekļauto zāļu iegādes izdevumus. [12]

Visi pacienti, attiecībā uz kuriem pieņemts normatīvajiem aktiem atbilstošs ārstu konsilija lēmums un ir ievēroti konkrēto C sarakstā iekļauto zāļu izrakstīšanas nosacījumi, ir tiesīgi saņemt zāļu iegādes izdevumu kompensāciju. [12] Praksē normu par zāļu iegādes izdevumu kompensāciju piemērošana izpaužas tādējādi, ka visi saņemtie ārstniecības iestāžu sagatavotie ārstu konsilija lēmumi to saņemšanas secībā tiek izskatīti un reģistrēti Nacionālajā veselības dienestā (NVC). Ja personai, pamatojoties uz apstrīdēto normu, zāļu kompensācija ir atteikta, bet ar NVC lēmumu par zāļu iekļaušanu C sarakstā tiek palielināts to personu skaits, kurām kompensējami zāļu iegādes izdevumi, dienests sagatavo labvēlīgu lēmumu – par zāļu kompensācijas piešķiršanu. [12.1]

Pēdējo divu gadu laikā NVC nevienam pacientam, kuram nepieciešamas zāles *Mabthera*, nav pieņēmis lēmumu par šo zāļu kompensācijas atteikumu. [12.3] Konkrētais pacients divu ar pusi mēnešu laikā ir saņēmis kompensāciju par zāļu *Mabthera* iegādi. [12.2]

Līdz ar to tiesa atzina, ka apstrīdētā norma atbilst vienlīdzības principam. [13]

Satversmes tiesa spriedumā papildus norādīja, ka Ministru kabinetam ir pienākums apsvērt, vai apstrīdētā norma nebūtu jāgroza, lai tās saturs pēc iespējas precīzāk sakristu ar tās piemērošanas praksi. [14]

Satversmes tiesa atzina Ministru kabineta 2006. gada 31. oktobra noteikumu Nr. 899 „Ambulatorajai ārstēšanai paredzēto zāļu un medicīnisko ierīču iegādes izdevumu kompensācijas kārtība” 67.1 punkta 3. apakšpunktu par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams, tas stājas spēkā tā publicēšanas dienā. Sprieduma teksts ir pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesā izskatāmās lietas faktisko apstākļu izpratni. Tā nav uzskatāma par sprieduma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216